

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

Α.1.1. Να χαρακτηρίσετε καθεμιά από τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα από τον αριθμό κάθε πρότασης το γράμμα **Σ**, αν αυτή είναι **Σωστή**, ή το γράμμα **Λ**, αν αυτή είναι **Λανθασμένη**.

- α.** Το Σύνταγμα του 1864 κατοχύρωνε την ελευθερία του *συνέρχεσθαι* και *συνεταιρίζεσθαι*.
- β.** Βασική αρχή του δηλιγιαννικού κόμματος ήταν η διάκριση των εξουσιών.
- γ.** Η άφιξη των προσφύγων επέδρασε και στην ένταξη των γυναικών στον ενεργό πληθυσμό.
- δ.** Με τη συμφωνία των Μουρνιών Κυδωνίας (2 Νοεμβρίου 1905) οι Μεγάλες Δυνάμεις επέτρεψαν την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- ε.** Ο 20^{ος} αιώνας βρήκε τον ελληνισμό του Πόντου να έχει θεαματικό προβάδισμα συγκριτικά με τις άλλες εθνότητες της ευρύτερης περιοχής στον οικονομικό και πνευματικό τομέα.

Μονάδες 10

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Εθνικόν Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη).*
- β. Ε.Α.Π. (Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων).*
- γ. Πολιτοφυλακή της Κρήτης (1907).*

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις του προγράμματος του Ελευθερίου Βενιζέλου, όπως τις διατύπωσε στην ομιλία του της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 1910;

Μονάδες 12

A.2.2. Πώς εκφράστηκε η διάσταση προσφύγων και γηγενών στην κοινωνική ζωή;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

α. Τι επεδίωκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος με την υπογραφή της *Συμφωνίας της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930)*.

Μονάδες 12

β. Τις αντιδράσεις των προσφύγων της Μικράς Ασίας στην παραπάνω συμφωνία.

Μονάδες 13

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Ο Βενιζέλος κατά την συνεδρίασιν ταύτην (της Βουλής της 25^{ης} Ιουνίου 1930) υπεστήριξεν ότι η Ελλάς ανέλαβε διά της συνθήκης περί ανταλλαγής την υποχρέωσιν να χρησιμοποιήση την εις το έδαφός της ανταλλάξιμον περιουσίαν διά την αποζημίωσιν των προσφύγων και ότι την υποχρέωσίν της ταύτην την εξεπλήρωσεν.

Αλλ' οσονδήποτε και αν ήτο επαχθής διά την Ελλάδα η σύμβασις της 10^{ης} Ιουνίου, τίποτε το καλύτερο δεν ημπορούσε να πραγματοποιηθή. Η Τουρκία εξήτει, ευθύς εξ αρχής, τον πλήρη συμψηφισμόν. Η Ελλάς αντεπρότεινεν όπως τα ουδέτερα μέλη της Μικτής Επιτροπής Ανταλλαγής αναλάβουν την εφαρμογήν συνοπτικού και συνολικού συστήματος εκτιμήσεως. Η τουρκική κυβέρνησις απεδέχθη, τελικώς, την ελληνικήν πρότασιν, τα ουδέτερα δε μέλη υπέδειξαν τον γενικό συμψηφισμόν. Να ηρνείτο η Ελλάς την υπόδειξιν ταύτην; Η τουρκική κυβέρνησις δεν είχε κανένα λόγο να βιάζεται. Αντιθέτως, η εκκρεμότης της έδιδε την ευκαιρίαν να δυσχεραίνη ακόμη περισσότερο την θέσιν των 110.000 Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίοι θα εξηναγκάζοντο να καταφύγουν εις την Ελλάδα. Θα ημπορούσαμεν να υποστώμεν το νέον αυτό προσφυγικόν κύμα; Και ήτο συμφέρον να κενωθή η Κωνσταντινούπολις από τους Έλληνας, έναντι της αβεβαίας προοπτικής που παρείχε η παράτασις της εκκρεμότητος επί του ζητήματος των εκτιμήσεων;

Γρ. Δαφνής, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (1923 - 1940)*, τόμ. Β', Αθήνα 1997: εκδ. Κάκτος, σσ. 66-68.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

Το οικονομικό σύμφωνο με την Τουρκία θα κυρωθεί. Ο προσφυγικός όμως κόσμος θα παραμείνει διχασμένος. Όσα σωματεία, τόσες αντιδράσεις, τόσα ανακοινωθέντα και ψηφίσματα -πολλά από τα οποία περνούν και στον τύπο -με

περιεχόμενο διαμετρικά αντίθετο. Οι εξεγέρσεις και το προσφυγικό ρεύμα διαμαρτυρίας θα ογκωθεί επικίνδυνα προς τα τέλη Οκτωβρίου του 1930, τις παραμονές της αναχώρησης του Βενιζέλου στην Άγκυρα. Οι προσφυγικές οργανώσεις θα καλέσουν τα μέλη τους σε γενικές συγκεντρώσεις και θα συντάξουν ψηφίσματα που θα τα στείλουν όχι μόνο στον Βενιζέλο αλλά και στον Ινονού¹. Μ' αυτά θα ζητούν την ακύρωση των «απανθρώπων [...] συμβάσεων και την διαρρύθμισιν του προσφυγικού προβλήματος επί τη βάσει των στοιχειωδών κανόνων της ηθικής και του δικαίου [...] άλλως η ελληνοτουρκική φιλία [...] αποβαίνει κενή εννοίας και όλως διόλου ασταθής».

Ιφιγένεια Αναστασιάδου: *Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας του 1930*. Στο συλλογικό τόμο: *Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του*, Αθήνα 1980: εκδ. Φιλιππότης, σ. 329.

¹ Ινονού: Πρωθυπουργός της Τουρκίας.

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να επισημάνετε τους λόγους που προκάλεσαν τη ρήξη του Ελευθερίου Βενιζέλου με τον πρίγκιπα Γεώργιο.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Πανηγυρικός λόγος του Ε. Βενιζέλου

«...Ευθύς εξ αρχής ωνόμασαν τον Πρίγκιπα αντιπρόσωπον της Εθνικής Ιδέας εν Κρήτη. Κατά του τίτλου τούτου διεμαρτυρήθην και διαμαρτύρομαι. Η Κρήτη δεν έχει ανάγκην αντιπροσώπων της Εθνικής Ιδέας. Τίτλοι αυτής είναι οι αγώνες της. Εδέχθημεν τον Ύπατον Αρμοστήν μόνον ως κομίζοντα τον αρραβώνα της ενώσεως της Κρήτης μετά της Ελλάδος. [...] Υπό το απεχθές¹ τούτο καθεστώς παρενεβλήθησαν παρεξηγήσεις, αίτινες το κατέστησαν

απεχθέστερον. Καθ' ἕκαστον ταξίδιον του Πρίγκιπος επιστεύετο ὅτι θα γίνη η ἔνωσις. Παρήλθον ἤδη ἐξ ἔτη. Ἦτο φυσικόν ο Κρητικὸς Λαὸς να προσφύγη ἀπαξ ἔτι εἰς τα ὄπλα, ὅπως καταστήσῃ ἐναργεστέραν² την ἀνάγκην της εθνικῆς του ἀποκαταστάσεως.

Παράθεμα σχολικοῦ βιβλίου, σ. 214

¹ ἀπεχθές: αὐτό που προκαλεῖ ἐντονὴ ἀντιπάθεια, ἀποστροφή.

² ἐναργεστέραν: πῖο φανερὴ.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

[...] Ἡ δημιουργία νέων προϋποθέσεων στο ἐπίπεδο τόσο της κρατικῆς οργανώσεως ὅσο και της οικονομικῆς δραστηριότητος συνέβαλε αποφασιστικὰ στην ἀριθμητικὴ διεύρυνση και την κοινωνικὴ ἀνάδειξη των μεσοαστικῶν ἰδίως και των μικροαστικῶν στρωμάτων. [...] Φορεῖς νέων δυναμικῶν ἀντιλήψεων στα πλαίσια της δημόσιας ζωῆς, οἱ εκπρόσωποι της ἀνερχόμενης τάξεως, ἦταν εὐλόγο να διεκδικούν το δικαίωμα της ἐνεργότερης συμμετοχῆς στα κοινὰ και να κατατείνουν στην ἀξιοποίηση των παραγωγικῶν δυνάμεων του τόπου, ἐνῶ η συγκεντρωτικὴ διακυβέρνηση της ἀρμοστείας στο ἐπίπεδο της διοικήσεως και η στατικὴ ἀντίληψη στον τομέα της οικονομίας ἦταν φυσικό να προκαλέσουν τὴ ζωηρὴ ἀντίδρασή τους.

Κ. Σβολόπουλος, «Ἡ διάσταση ἀνάμεσα στον πρίγκιπα Γεώργιο και τον Ἐλευθέριο Βενιζέλο», *Ἱστορία του Ἑλληνικοῦ Ἔθνους*, τ. ΙΔ', Ἀθήνα 1977: Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, σ. 207.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις ερωτήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.
3. **Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλες τις ερωτήσεις.**
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ